

ПРОБЛЕМА ЛІВОРУКОСТІ В ПСИХІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Для формування гармонійного розвитку ліворукої дитини батькам необхідно володіти знаннями про психологічні та фізіологічні особливості розвитку таких дітей. Статистика свідчить про незмінну кількість ліворуких людей на планеті, але пояснити достовірно причину ліворукості науковцям не вдалося й досі.

Мета нашого дослідження-проаналізувати основні теорії виникнення ліворуких людей: генетичні, біологічні, еволюційні та соціальні та визначити напрямки подальших досліджень.

Історично склалося негативне ставлення суспільства до ліворукості. В багатьох країнах світу, включаючи пострадянський простір, ліворуких дітей насильно переучували писати, їсти правою рукою. Ставлення суспільства до ліворукості було різко негативним, педагоги прагнули перевчити дітей на праву руку, часом вдаючись до жорстких методів. Відомі факти прив'язування лівої руки дитини до стільця, биття по руці тощо.

На сьогодні існують вже чимало свідчень про те, що насильне переучування і негативне ставлення до ліворукості призводить до нервово-психічних розладів, шкідливо впливає на здоров'я, розвиток та шкільні успіхи дітей.

На більшості мов світу слово «право» є не лише синонімом правильності, але й вживається як влада і правосуддя. Історично склалося так, що бути праворуким означає бути кваліфікованим, вмілим, спритним. В той час як слово «лівий» – це бракований, «лівий товар», «лівий паспорт», «мати дві лівих руки», що означає «бути незграбним». Оскільки всі ці вирази є дуже давніми та поширеними, всі вони підтверджують теорії, які вказують, що панування праворуких надзвичайно давнім явищем. На ліворуких традиційно дивилися як на відхилення від норми.

Але якщо бути шульгою це так «неправильно», то постає питання чому це все таки відбувається. Археологічні розкопки свідчать, що вже близько 500 тис. років приблизно 10% населення були ліворукими: аналіз людських останків вказує на різницю в довжині рук та щільність кісткових тканин, а деякі древні інструменти та артефакти вказують на користування лівою рукою[1].

Довгий час вчені різних країн намагалися знайти розгадку причин розвитку ліворукості. Виникали різні теорії, але більшість вчених сходяться на думці, що ліворукість - це спадкова ознака (тому що у батьків-шульгів ймовірність народження дитини-шульги в рази вище). Дані теорії пов'язані з існуванням гена правого зсуву, тобто праворуких [3]. Цей ген певним чином передається у спадок, в той час як ген лівого зсуву випадає як випадковий варіант. Навіть положення плода під час вагітності може зіграти свою роль. Якщо ми народжуємося з одним варіантом останнього гена, то стаємо

праворукими, але у значної частини людей є інший його варіант, він зчитує мітку так, що ті стають ліворукими.

Окрім генетичних теорій існують біологічні (пошкодження головного мозку, пологова травма, родовий стрес, травма правої руки, хвороба матері в першому триместрі, вік матері, пізня вагітність), еволюційні (теорія асиметрії В. А. Геодакяна), соціальні (наслідування рідним, друзям, псевдоліворукість), екологічні (несприятливі умови розвитку, погіршення екології, теорія ультразвуку) [1].

Не дивлячись на значну кількість досліджень в даній галузі, у наш час нема загальноприйнятої генетичної моделі, яка б пояснювала феномени латеризації руки і центрів мови. Недавно сформульований новий підхід у зв'язку з введенням генотип – культурної, коеволюційної моделі встановлення рукості. Визнано, що функціональна асиметрія мозку, як і лівопівкульне домінування, - унікальна, специфічна особливість мозку людини, яка виникла в антропогенезі у зв'язку з появою мови і праворукості. За деякими даними схильність до переважаючого використання правої руки виникла в первісних популяціях, коли їх члени ще не мали генетичної обумовленого переважання у використанні тієї чи іншої руки [1].

Безсумнівно, ліворукість не можна вважати причиною порушень або відхилень у розвитку, причиною знижених інтелектуальних і фізичних можливостей. Зрозуміло й інше - переважаюче володіння рукою залежить не від бажання дитини або її впертості, а від особливої організації діяльності мозку, що визначає не тільки "провідну" руку, але і деякі особливості організації вищих психічних функцій.

Література

1. Геодакян В. А. Новая концепция леворукости / В. А. Геодакян, К.В. Геодакян / Доклады Академии Наук РАН. – 1997. – т.356. –№ 6.– С. 838-842.
2. Равич-Щербо И. В. Психогенетика. Учебник / И.В.Равич-Щербо, Т.М. Марютина, Е.Л.Григоренко. Под ред. И.В.Равич–Щербо. – М. : Аспект-Пресс, 2004. – 447 с.
3. LRRTM1 on chromosome 2p12 is a maternally suppressed gene that is associated paternally with handedness and schizophrenia. // Molecular Psychiatry. United Kingdom Nature Publishing Group. – 2007. – №12. – С. 1129–1139.

УДК 802.0:37-5

Н. В.ТЕЛИЧКО

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗАСОБАМИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Комунікативна компетенція розглядається як здатність здійснювати мовленнєву діяльність через реалізацію комунікативної, мовленнєвої поведінки на основі фонологічних, лексико-граматичних, соціологічних і країнознавчих знань та навичок відповідно до різноманітних завдань і ситуацій спілкування. Метою навчання англomовного говоріння є формування професійно спрямованої комунікативної компетенції. Сучасні методичні дослідження

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>